

THODORIS SPILIOTIS

Din Manhattan în Sfântul Munte

O poveste adevărată

Traducere din limba greacă
Monahia Caliopla Muraru

editura
Σοφία

București



Nota autorului

Dragi cititori ai ediției românești,

Mă bucur să împărtășesc cu dumneavoastră noua mea carte despre viața adevărată a unui om care și-a înfruntat provocările, îndoielile și ambițiile cu tărie și cu hotărâre.

Orice poveste ne învață, ne aduce o problematizare, ne luminează. Pune în lumină noi căi de gândire, căi încă nevăzute înainte de a o asculta sau de a o citi. Ne trezește. Ne transfigurează. Însă odată dobândită, cunoașterea trebuie împărtășită, trebuie să devină de folos întregii societăți, să aibă un impact asupra acesteia, să se întipărească.

Totodată, cunoașterea este un lanț. Întotdeauna există cunoașterea de după cunoaștere, care, ca o verigă de siguranță, completează și întărește puterea lanțului cunoașterii existente. Această nouă poveste vine acum să se adauge ca o altă verigă a cunoașterii. Nucleul tematic și „materia primă” a cărții pe care o țineți în mână reprezintă viața adevărată a unui om care s-a confruntat ani de zile cu ambițiile, neliniștile, cu îndoielile

și șovăielile sale, până ce a auzit limpede chemarea glasului său lăuntric, pe care l-a urmat, până când a ajuns să-și afle destinația și să întâlnească adevărata fericire.

Totuși, o poveste adevărată, prin ea însăși, nu este de ajuns pentru a stârni interesul lecturii dacă nu are în mod sincer o țință, o „destinație” umană, dacă nu-l poate ajuta pe om să se întâlnească lăuntric, să facă un pas înainte, să-și redetinească zona sa de confort și să înainteze în viață cu pași mai hotărâți.

Vă doresc ca această poveste, în afară de bucurie, să vă aducă și problematizări, gânduri folositoare, care să vă însoțească în propria călătorie.

Viața, de altfel, este asemenea unei perechi de pantofi. Cu cât sunt mai comozi, cu atât mai plăcut este să umblăm cu ei în picioare.

Lectură plăcută!

Thodoris Spiliotis

Protagonistul trăiește astăzi în Sfântul Munte.

Pentru a-i proteja identitatea, în cuprinsul cărții nu este pomenit numele său adevărat. Același lucru este valabil și în privința numelor celorlalte personaje din istoria de față sau, cel puțin, a unora dintre ele.

De altfel, în consemnarea unor evenimente adevărate de interes sunt faptele și comportamentele omenești, alegerile pe care le facem și lecțiile de viață, nu personajele în sine.

New York, ianuarie 2020

*Universitatea din New York,
amfiteatru – sala de festivități*

– Domnia sa, rectorul Universității noastre, este rugat să urce la tribună pentru a adresa cuvântul de bun-venit și a anunța numele distinsului nostru invitat.

– Dragi studenți, privesc cu multă însuflețire participarea voastră la evenimentul aparte de astăzi. În sală se află în acest moment peste o mie de studenți. Am încercat să asigurăm locuri pentru toți. Din păcate, mai sunt studenți care stau în picioare. Vă cerem îngăduința și vă îndemnăm să aveți puțină răbdare.

Ca să fiu sincer, nu mă așteptam la o asemenea participare. Ceea ce v-a stârnit interesul este probabil personalitatea invitatului nostru, statutul său ori poate ambele la un loc. Nu este pentru prima oară când invităm aici un absolvent al Universității noastre, spre a-i arăta prețuirea pentru viața și activitatea sa deosebită pe care a desfășurat-o după absolvirea studiilor. Nu este pentru prima oară când realizările și întregă viață a unui om de seamă își au obârșia aici, în aceste săli, chiar în acest amfiteatru. În câteva

minute înaintea ochilor noștri se va depăna firul unei vieți deosebit de interesante și neobișnuite. Mi-aș dori ca lecțiile ei și toate cele împărtășite să fie cu adevărat pentru noi toți un far călăuzitor în viață.

Anul acesta este un an aparte, o piatră de hotar pentru Universitatea noastră. La invitația Senatului Universității, este astăzi alături de noi un absolvent care nu mai locuiește în prezent în Statele Unite. Are cetățenie americană și greacă și trăiește astăzi în acel ținut unic, cu regim administrativ autonom în cadrul Greciei, Sfântul Munte Athos. Invitația, pe care am înaintat-o fără piedici, bucurându-ne de consimțământul tuturor membrilor Senatului, s-a dovedit, din motive evident administrative, dificilă și cheltuitoare de timp în momentul acceptării. Cu toate acestea, greutățile formale au fost depășite în decursul câtorva luni datorită bunăvoinței comune de a înlesni această revedere, datorită unei dispoziții binevoitoare sincere și reciproce. Din istoria vieții invitatului nostru cred că vom înțelege cu toții că un om care a ales să se dăruiască vieții spirituale, în mod îndreptățit și conștient se îndepărtează de orice parfum al vieții lumești. Tocmai acest fapt ne înmulțește bucuria și cinstea pe care le simțim cu toții astăzi, avându-l aici, în mijlocul nostru.

Aș putea vorbi ceasuri întregi despre acest om, care s-a hotărât să plece din America acum treizeci și șapte de ani, lăsând în urmă tot ceea

ce ea a însemnat ca ritm și mod de viață și care trăiește de atunci într-un loc liniștit, de o frumusețe naturală unică, neîntinat de forfota oamenilor, un loc din nordul Greciei, o peninsulă cu un munte impunător, Athosul, cunoscut și ca Sfântul Munte. Suntem, așadar, nerăbdători să-i ascultăm povestea. Ne dorim să-l ascultăm pe „cel mai fericit om din lume”, așa cum l-a numit recent cel mai de seamă ziar din America, ca să ne dăruiască din înțelepciunea domniei sale. Cred că prin înfățișarea sa deja se face remarcat în această sală atât de plină. O înfățișare care încă de pe acum a luminat chipurile tuturor cu încredere și liniște.

Părinte, vă urăm bun-venit în Universitatea noastră, ale cărei coridoare și săli le-ați străbătut ani întregi de-a lungul studenției! Astăzi vă urăm mai cu seamă bun-venit în acest amfiteatru al sălii de festivități. Toți membrii Senatului Universității, dar mai ales studenții noștri, sunt nerăbdători să vă asculte.

Dragi studenți, sunt aproape sigur că veți dori să puneți întrebări în timpul cuvântării. Distinsul nostru oaspete este binevoitor să le primească și să dea un răspuns tuturor. Dialogul, de altfel, așa cum timpul a dovedit-o, este mai bun decât monologul. Aveți cuvântul!

– Sincer, nu știu cum să încep. Mărturisesc că este pentru prima dată în viața mea când vorbesc de la o tribună și nu vă ascund faptul că am

deja destule emoții. Aș vrea să-mi exprim surpriza și recunoștința pentru cinstea de a fi as-tăzi invitatul dumneavoastră. Simt, totuși, că nu sunt vrednic de această primire cu totul deosebită. Nici povestea vieții mele nu îndreptățește așteptările unei astfel de prețuiri. Ceea ce în final a impus prezența mea aici să fiți siguri că nu este valoarea mea, ci noblețea și iubirea voastră. Încep, aşadar, cu această mărturisire publică și îmi exprim cu sinceritate recunoștința. Aș fi preferat să vă adresez cuvântul meu în limba greacă, întrucât înțelesurile duhovnicești se redau cu mai multă acrivie în greacă; ar fi avut un răsunet mai mare și o înțelegere mai cuprinzătoare.

Simt o emoție aparte pentru faptul de a vizita, după aproape patru decenii, mediul academic care m-a alăptat, m-a educat, mi-a dăruit cunoaștere, m-a ajutat să mă maturizez și mi-a dat puțința zborului, mi-a dat aripi pentru a-mi lua zborul pe făgașul vieții, după ce am cunoscut mai întâi sistemul meritocrației din America. Sunt sigur că, dacă nu mi-aș fi trăit viața pe străzile și bulevardele Manhattan-ului, parcursul ei ar fi fost cu totul diferit. Orașul în care am viețuit șaisprezece ani minunați mi-a schimbat orientarea vieții. Am umblat astăzi pe străzile New York-ului și m-au năpădit amintiri din viața mea studentască – lipsa grijilor, munca din greu, zâmbete, neliniști, premii, interviuri, dezamăgiri. O pregustare a vieții ce a urmat. Am vizitat

vechiul meu cartier și pe dată tot trupul și mintea mi-au fost potopite de amintiri și simțăminte, ca și cum n-aș fi lipsit de aici nici măcar o zi.

Vreau să vă mulțumesc tuturor că vă aflați astăzi aici și, mai cu seamă, rectorului Universității, pentru cinstea de a-mi fi făcut această invitație. Mi-am pregătit din timp cuvântul, dar nu vă ascund emoția pe care o am. Iertați-mi, vă rog, accentul! Toți acești ani în care am lipsit de aici își spun cuvântul. Trăiesc acum într-un loc unde aud vorbindu-se numai grecește, în toate registrele istorice ale acestei limbi, de la limba demotică – limba vorbită astăzi, la *katharevousa* (limba pură), limba cultă bisericească, greaca comună (*koine*), elenistica Sfântului Apostol Pavel, ba chiar până la greaca veche a lui Aristotel.

Iertați-mă, domnule rector, dragi membri ai Senatului, iubiți studenți, pentru toate șovăielile legate de prezența mea astăzi aici! Motivul ezitării se rezumă într-o singură frază:

*Îmi doresc ca prezența mea aici
să nu se transforme într-o prezență a ego-ului¹.*

Nicicând în toată viața mea nu m-am gândit că voi ajunge monah, fiindcă în esență nu cunoșteam ce este monahismul. O să vă strămut cu câteva decenii în urmă, în Atena, Grecia. La

¹Joc de cuvinte al limbii grecești, imposibil de redat în română, bazat pe cuplul paronimic *εδώ, edhó*, aici – *εγώ, eghó*, eu. (*n.trad.*)

mijlocul anilor '50, numeroasa mea familie era gata să-l întâmpine pe noul său membru. Venirea pe lume a lui „Veniamin”, cum îmi spunea tatăl meu, a fost o mare binecuvântare; urma să se nască al nouălea copil al familiei. Astfel începe viața mea în centrul Atenei, în capitala Greciei. Zbaterea părinților noștri de a le oferi copiilor o educație socială și academică, un caracter ferm și valori, pentru a putea răspunde nevoilor sociale ale vremii, era o necesitate, ca în oricare altă epocă, de altfel. Lupta capului familiei era încă mai mare, pentru a ne putea crește cu demnitate. Părinții mei au fost foarte evlavioși, ne-au crescut în acele vremuri adăpându-ne de la izvoarele duhovnicești; ne-au oferit clipe și trăiri de neuitat, în ciuda micilor noastre răzvrătiri, la vârsta copilăriei sau a adolescenței. La școală am fost un elev bun, dar și dezordonat. Mă atrăgeau discuțiile, eram un spirit neliniștit. Îmi amintesc de atunci că științele teoretice nu mi se potriveau...